

Вероніка ЗАГАЙКО

здобувачка вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник: **Чикуркова А. Д.**,

д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
ЗВО «ПДУ»,
м. Кам'янець-Подільський

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Механізм державного регулювання сталого розвитку є досить складною системою, яка може містити кілька компонентів, як фінансово-економічна, мотиваційна, адміністративна, інформаційна, організаційно-управлінська, політична, нормативно-правова, комунікаційна підсистеми та інші. Узагальнюючи різні думки та позиції теоретиків і практиків з державного управління, нами виокремлено різні підходи до критеріального об'єднання механізму ДРСП (наведені на рис. 1).

1. Залежно від суб'єктів регулювання. Виділяємо: механізми регулювання органів законодавчої влади, КМУ, центральних органів виконавчої влади; місцевих органів виконавчої влади; механізм регулювання об'єднаних територіальних громад; механізм регулювання органів місцевого самоврядування [1].

2. Відповідно до охоплення впливу: загальний та вибірковий (охоплюють окремі категорії осіб, регіони, сфери діяльності). У структурі загального та вибіркового можемо виділити: міжнародний механізм державного регулювання (міждержавний, або глобальний, рівень); загальнодержавний або базовий (поширюються на всю територію держави); регіональний або субрегіональний механізми (в рамках окремих регіонів та областей держави); місцевий механізм державного регулювання (регулювання на рівні районів, ОТГ та місцевого самоврядування); механізми регулювання окремих сфер життєдіяльності та

галузеві механізми державного регулювання (окремих галузей народного господарства держави).

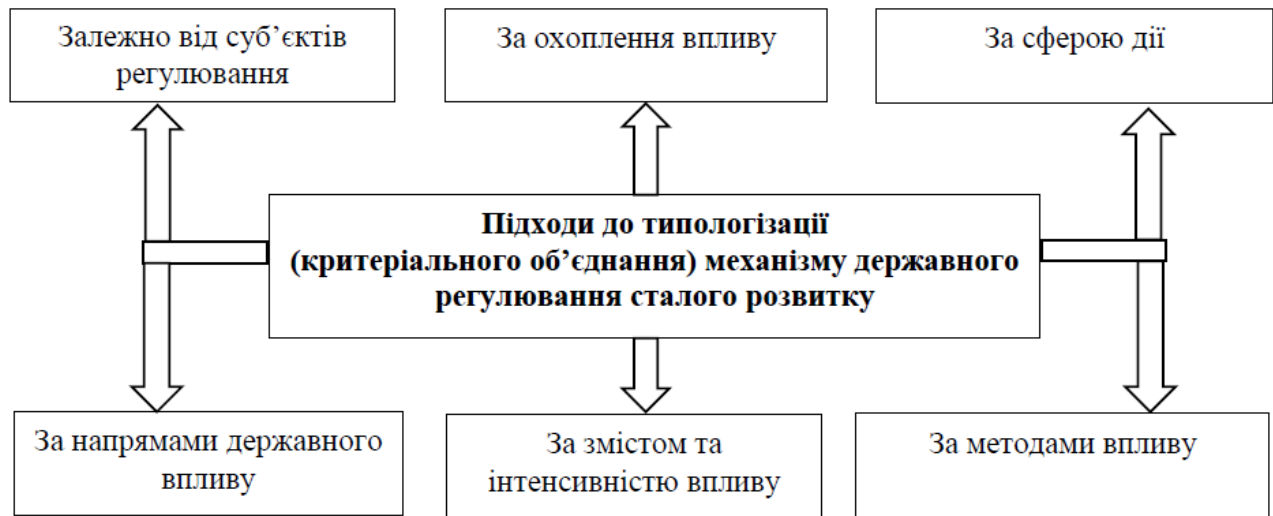

Рис 1. Підходи до типологізації механізму державного регулювання сталого розвитку

3. За сферою дії (юридичний, урядовий, фінансовий, фіскальний, координувальний, соціальний, економіко-виробничий, екологічний, суспільний, та інші).

За сферою дії

Залежно від суб'єктів регулювання

За охоплення впливу

За напрямками державного впливу

Підходи до типологізації (критеріального об'єднання) механізму державного регулювання сталого розвитку

За методами впливу

За змістом та інтенсивністю впливу

4. Відповідно до методів впливу: прямий, непрямий. Прямий (безпосередньо регульовальний) функціонує на основі прямого впливу задля забезпечення сталого розвитку, наприклад – у напрямку збільшення кількості робочих місць, формування розміру мінімальної заробітної плати, зведення до мінімуму шкідливих викидів в атмосферу. Непрямий, який впливає на економічне, соціальне та екологічне середовище через зміну умов

господарювання, реалізацію державою відповідної податкової, грошово-кредитної, інвестиційної, соціальної, екологічної політики.

5. За напрямками впливу: вплив на кількісні характеристики (рівень промислового виробництва, ВВП, інвестиції, інновації, зайнятість, безробіття, стан навколишнього середовища, утилізація відходів); на якісні характеристики (розвиток галузевої та регіональної структури, сприятливі умови на ринку, якість життя); інформаційний вплив (соціальна відповідальність, рівень освіченості, екологічна свідомість та культура).

6. Відповідно до змісту: нормативно-правовий, адміністративний (організаційно-розпорядчий), фінансовий, інформаційний, комунікаційний, економічний, соціальний, екологічний механізми. Економічний, наприклад кредитування, надання дотацій підприємствам, створення пільгових умов оподаткування діяльності, обґрунтування розміру податку та відсотка; адміністративні, які включають законодавчі документи, що регулюють екологічну, економічну й соціальну сфери; ідеологічні, які повинні формувати суспільну думку про збалансований сталий розвиток. За інтенсивністю впливу: активний (комунікація з громадськістю, роз'яснювальна робота, впровадження заходів); пасивний (моніторинг, спостереження за реалізацією заходів та дотриманням норм законодавства, аналіз впливу методів, інформування).

Типологізація механізму державного регулювання може здійснюватись також за напрямом формування та реалізації державної політики. За допомогою механізму формування державної політики сталого розвитку визначаються ключові напрями державної підтримки сталого розвитку, її інтереси та пріоритети, загрози для її досягнення, розробка теоретичних засад державної політики, напрямів та індикаторів оцінювання її реалізації. Тобто в рамках механізму відбувається вироблення державної політики. Щодо механізму реалізації, то він забезпечує реалізацію ключових завдань державної політики. Комплексний механізм державного регулювання сталого розвитку може включати кілька механізмів, які взаємодіють між собою та поєднані причинно-наслідковою системою, залежать один від одного. Тому комплексний механізм

державного регулювання сталого розвитку – багаторівневий, у структурі якого є різні механізми, поєднані в одну систему і взаємодіють між собою задля досягнення цілей сталого розвитку.

Механізм регулювання включає в себе: аналіз та деталізацію сфери застосування механізму (характеристики, ознаки, динаміка, об'єкти, часові рамки тощо) → визначення цілей та результатів використання механізму (продуктів та результативних показників) → деталізація функцій та завдань механізму → формулювання структурних елементів механізму → структурування організаційних, комунікаційних, інформаційних ланцюгів задля взаємодії та об'єднання дій елементів механізму в єдину цілісну систему.

Ця ситуація спричинена тим, що кожен суб'єкт управління будь-якого рівня виступає керуючою системою, а, відповідно до своєї внутрішньої будови регулювання є комплексом таких елементів: концепція управління (концептуальні засади управління); процес управління (регулювання), основні етапи прийняття та реалізації управлінських рішень; механізм управління (основні положення, функції органів влади, методи та інструменти механізму); комплекс складових, які визначають керуючу систему (наявність достатньої кількості ресурсів – персоналу, інформації, матеріального забезпечення, управлінських технологій); удосконалення (корегування) методів та інструментів механізму регулювання задля досягнення результату [2].

Необхідно зазначити, що комплексний механізм державного регулювання сталого розвитку може складатися із таких підмеханізмів:

– нормативно-правового (включає різні за структурою законодавчі акти; нормативно-правове забезпечення, що включає закони та постанови ВРУ, постанови та розпорядження КМУ, укази та розпорядження Президента України, нормативні акти міністерств, державних комітетів, інших органів центральної виконавчої влади зі спеціальним статусом, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування [3]. Окрім того, механізм містить методичні рекомендації, правила, порядки, нормативи, інструкції, що затверджені законодавчо тощо);

- інституційного (сукупність інститутів (формальних та неформальних), взаємозв'язків та взаємокоординації між ними задля досягнення мети та цілей сталого розвитку);
- організаційно-управлінського (система суб'єктів та об'єктів державного регулювання; мети, цілей, функцій та завдань їх діяльності; внутрішньої структури їх діяльності);
- фінансово-економічного (фінансово-економічна складова механізму регулювання; фінансове забезпечення процесу регулювання; сукупність усіх економічних методів, інструментів та важелів, застосовуваних для державного регулювання сталого розвитку та, в їх структурі, фінансових методів);
- інформаційно-комунікаційного (інформаційне та соціально-психологічне забезпечення державного регулювання сталого розвитку) [4].

Список використаних джерел

1. Артım İ. İ. Оцінка ефективності управління в органах державної виконавчої влади (на прикладі районних державних адміністрацій) [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 "Механізми державного управління". Львів : [б. в.], 2004. 20 с.
2. Безуглий О. В. Територіальна громада в Україні: напрями та чинники сталого розвитку [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / О. В. Безуглий ; Харків. регіон. Ін-т держ. упр. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Х. : [б. в.], 2008. 18 с.
3. Бронікова С. А. Актуальні проблеми державного управління: антропологічний аспект. *Науковий вісник Академії муніципального управління* [Текст]. 2013. Вип. 4. С. 17—25.
4. Чикуркова А.Д. Міжнародний досвід оцінки ефективності публічного управління. *Наука і освіта в інтелектуально-інноваційному розвитку суспільства»: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (16-17 травня 2019 року). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. С. 205-207.*